

Policy Brief:

Construirea traseelor VET către ocuparea digitală pentru tinerii romi — Lecții din proiectul DigiFast

Pregătit de: REDI Network și Consorțiul DigiFast

Proiect: DigiFast – Fast-Tracking Digital Inclusion - 2023-1-RO01-KA220-YOU-000155720

Rezumat Executiv

Tinerii romi din Europa se confruntă cu bariere semnificative în participarea la educația și ocuparea digitală. Proiectul DigiFast a pilotat un model practic, orientat spre ocupare, de formare profesională tehnică (VET), combinând instruirea în competențe digitale, mentoratul și stagii de practică în **România, Serbia, Lituania și Ungaria**.

În cadrul consorțiului, DigiFast a realizat:

- 48 de videoclipuri pentru cursul online și 12 tutoriale pentru platformă, toate dublate în patru limbi (EN, LT, HU, RO)
- 200 de tineri romi instruiți prin bootcamp-uri naționale
- 39 de stagii de practică finalizate (neplătite): Lituania 14, Serbia 11, Ungaria 10, România 4
- platformă de învățare digitală cu 65 de utilizatori activi, peste 590 de cursanți unici și aproximativ 15.000 de interacțiuni de învățare.

Proiectul confirmă că VET digital modular și de scurtă durată, combinat cu mentorat și parteneriate cu IMM-uri, poate crește angajabilitatea tinerilor romi. În același timp, DigiFast evidențiază bariere sistemice persistente, inclusiv recunoașterea redusă a învățării non-formale, discriminarea structurală și reticența angajatorilor, care trebuie abordate pentru a permite un impact pe termen lung.

1. Context

În ciuda progreselor la nivelul UE, tinerii romi continuă să aibă acces inegal la educație și ocupare. Părăsirea timpurie a școlii, alfabetizarea digitală redusă și discriminarea le limitează participarea în economia digitală aflată în creștere rapidă.

Proiectul DigiFast a răspuns acestor lacune prin:

- dezvoltarea unui curriculum video de 8 ore despre marketing digital și creare de conținut
- crearea unei platforme de învățare online interactive și multilingve
- organizarea de bootcamp-uri hibride pentru învățare practică
- implementarea unui traseu de mentorat și stagii care leagă instruirea de experiența pe piața muncii.

Implementarea în patru contexte naționale diverse a generat perspective comparate valoroase asupra strategiilor de incluziune digitală pentru tinerii romi.

2. Realizări cheie în țările partenere

2.1 Dezvoltarea competențelor și livrarea instruirii

- 200 de tineri romi au finalizat bootcamp-urile naționale DigiFast:

Lituania: 32

Serbia: 32

România: 44

Ungaria: 31

- Curriculum-ul a acoperit: creare de conținut digital, editare imagine și video, strategie pentru social media, analiză, branding și orientare pentru locuri de muncă de nivel de intrare.

2.2 Performanța platformei de învățare digitală

Analizele confirmă amploarea și utilizarea constantă a platformei:

- 65 de utilizatori înregistrați activ
- peste 590 de cursanți unici
- aproximativ 15.000 de interacțiuni de învățare (septembrie 2024 – noiembrie 2025)
- utilizatori din peste 40 de țări, demonstrând o diseminare puternică dincolo de consorțiu.

2.3 Traseele de stagii de practică

39 de stagii finalizate:

- Lituania: 14
- Serbia: 11
- Ungaria: 10
- România: 4

Stagiile au fost neplătite, dar au oferit expunere practică în IMM-uri, ONG-uri și agenții digitale.

2.4 Curriculum Video

- 114 videoclipuri și tutoriale instrucționale produse
- Tot conținutul tradus/dublat complet în engleză, lituaniană, maghiară și română.

2.5 Consolidarea capacității educatorilor

- Instruire pentru lucrătorii de tineret în toate țările partenere
- Adoptarea metodelor vizuale și modulare a crescut implicarea participanților cu nivel educațional redus.

3. Provocări transnaționale și bariere structurale

DigiFast a oferit o imagine realistă a constrângerilor care limitează participarea romilor în traseele de ocupare digitală, informând designul viitoarelor programe.

3.1 Provocări prezente în toate țările

Implicarea angajatorilor

Companiile mari rareori au răspuns sau nu au fost interesate să găzduiască stagii romi; așteptări diferite între angajator și stagiar.

Recunoașterea redusă a învățării non-formale:

Angajatorii prioritizează diplomele formale;

YouthPass și micro-certificările au fost utile, dar nu înțelese pe scară largă.

Discriminarea structurală

Tinerii romi continuă să se confrunte cu prejudecăți în timpul selecției și recrutării candidaților.

Chiar și atunci când competențele erau demonstrate, apelurile pentru interviuri erau inconsistente, ceea ce reducea motivația.

Constrângeri de mobilitate în mediul rural

Tinerii din zonele rurale s-au confruntat cu dificultăți de transport pentru participarea la training-uri, interviuri și stagii. Stagiile online au ajutat la evitarea acestor probleme.

3.2 Observații specifice fiecărei țări

Lituania

- A beneficiat de un grup de tineri foarte motivați și de educatori locali cu experiență.
- Rezultate bune în plasamente: 14 stagii finalizate.
- Un stagiar a fost informat despre posibilitatea unei colaborări continue cu compania, printr-un contract de muncă oficial.
- Principala barieră: concepțiile preconcepute ale stagiilor despre background-ul rom, combinate cu stima de sine scăzută.

Serbia

- Implicarea îndelungată cu tinerii romi a facilitat recrutarea și menținerea participanților.
- Performanță bună la stagii (11 plasamente).
- Principala barieră: partenerii sârbi au putut plasa stagiile doar datorită relațiilor preexistente cu partenerii din industrie.

Ungaria

- Dificultăți semnificative în asigurarea gazdelor pentru stagii, din cauza lipsei de timp și a constrângerilor structurale ale angajatorilor.
- Motivația digitală este relativ puternică, dar tinerii se confruntă cu stres socio-economic ridicat.

România

- Cel mai dificil mediu în ceea ce privește implicarea tinerilor.
- Mulți participanți s-au confruntat cu examene, muncă sezonieră sau încredere scăzută în sarcinile digitale.
- Doar 4 stagii au fost finalizate, în ciuda eforturilor susținute.

4. Lecții învățate

1. Motivația și construirea încrederii necesită o investiție pe termen lung, mai ales în contexte cu presiuni socio-economice mai puternice.
2. Este necesară, în majoritatea cazurilor, o relație deja stabilită cu partenerii din industrie.
3. IMM-urile sunt mai deschise să găzduiască tineri romi, dar au nevoie de sprijin structurat, precum și de așteptări și instrucțiuni clare.
4. Învățarea modulară, vizuală și bazată pe proiecte funcționează cel mai bine pentru cursanții cu un nivel scăzut de educație.
5. Consilierea timpurie în carieră și creșterea încrederii în sine îmbunătățesc semnificativ rezultatele învățării.
6. Crearea de evenimente de tip matchmaking (posibil facilitate de guverne) sau târguri de joburi unde angajatori, angajați și organizațiile implicate în ocuparea forței de muncă pot dezvolta parteneriate.
7. Competențele sunt apreciate nu doar în funcție de background-ul unei persoane, ci și în funcție de capacitatea acesteia de a realiza sarcini și de calitățile personale.

5. Recomandări de politică

Pe baza experienței consorțiului, următoarele măsuri sunt recomandate autorităților UE, naționale și locale, precum și furnizorilor de formare profesională (VET).

5.1 Consolidarea ofertei de formare profesională digitală incluzivă

- Asigurați materiale disponibile în mai multe limbi și adaptate pentru cursanții cu nivel scăzut de educație.
- În unele cazuri, trebuie oferit suport individual pentru a implica toți tinerii în procesul de învățare.

5.2 Crearea unor cadre structurate și protejate pentru stagii

- Introduceți ghiduri standardizate de găzduire și protocoale de mentorat pentru angajatori.
- Oferiți micro-granturi IMM-urilor pentru a compensa costul găzduirii stagiilor.

5.3 Recunoașterea competențelor digitale non-formale

- Extindeți utilizarea micro-credințialelor, badge-urilor digitale și YouthPass în sistemele naționale de calificare.
- Promovați conștientizarea angajatorilor privind recrutarea bazată pe competențe.
- Promovați posibilitățile de stagii online către tineri.

5.4 Combaterea discriminării în recrutare

- Introduceți măsuri anti-discriminare țintite, inclusiv angajamente de diversitate pentru companii în cadrul licitațiilor publice.
- Susțineți servicii de mediere pentru a însoți tinerii romi în procesul de recrutare.

5.5 Investiții în infrastructura digitală rurală și mobilitate

- Creați hub-uri digitale locale cu acces la dispozitive, software și internet de mare viteză.
- Subvenționați transportul pentru tinerii care participă la formare sau stagii.

5.6 Asigurarea finanțării de bază pentru ONG-urile române și organizațiile de la nivel local

- Ajustați criteriile de eligibilitate și simplificați aplicațiile pentru organizațiile mici.
- Asigurați finanțare operațională, nu doar granturi pe proiecte, astfel încât ONG-urile să poată ajunge la comunitățile segregate.

6. Concluzie

Proiectul DigiFast demonstrează că tinerii romi pot avea succes în cariere digitale atunci când li se oferă formare relevantă în competențe digitale, mentorat și oportunități reale de practică. Proiectul a realizat mai mulți pași semnificativi:

- consolidarea competențelor digitale a 200 de tineri,
- crearea de trasee de internship în toate țările partenere,
- dezvoltarea unui curriculum și a unei platforme multilingve de înaltă calitate,
- construirea de noi parteneriate între comunitățile române, ONG-uri, IMM-uri și lucrători de tineret.

DigiFast arată că barierele structurale persistă și că niciun proiect nu le poate rezolva de unul singur; schimbarea durabilă necesită sisteme VET bine coordonate, finanțate corespunzător și axate pe echitate. Extinderea formării profesionale digitale incluzive pentru tinerii romi este atât fezabilă, cât și esențială pentru participarea lor deplină în societatea digitală și pe piața muncii din Europa.

Acest proiect este cofinanțat de Programul Erasmus+ al Uniunii Europene.